EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 09 30
COM(2025) 557 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Reglamento (ES) Nr. 649/2012 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo veikimo 2020–2022 m. apibendrinamosios ataskaitos santrauka

{SWD(2025) 278 final}

Vartojamos santrumpos

Agentūra	Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA)
BPR	Biocidinių produktų reglamentas
CLP	Klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo reglamentas
KN	Kombinuotoji nomenklatūra
CUS	Muitų sąjunga ir statistika
PNI	Paskirtoji nacionalinė institucija
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra
ePIC	Reglamento (ES) Nr. 649/2012 įgyvendinimo taikomoji programa
ES	Europos Sąjunga
GRP	Galutinė reguliavimo priemonė
IT	Informacinės technologijos
NVUI	Nacionalinė vykdymo užtikrinimo institucija
EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
OL	Europos Sąjungos oficialusis leidinys
IPS	Išankstinis pranešimas apie sutikimą
POT	Patvarusis organinis teršalas
AAPR	Augalų apsaugos produktų reglamentas
REACH	Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų reglamentas
NIN	Nuorodos identifikacijos numeris
SDL	Saugos duomenų lapas

1 ĮVADAS

1.1 IPS reglamentas

Reglamentu (ES) Nr. 649/2012[1] (toliau – IPS reglamentas) įgyvendinama Roterdamo konvencija dėl išankstinio pranešimo apie sutikimą (IPS) procedūros, taikomos tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms ir pesticidams tarptautinėje prekyboje. Reglamentu siekiama skatinti atsakomybės pasidalijimą ir bendradarbiavimą tarptautinio pavojingų cheminių medžiagų judėjimo srityje ir apsaugoti žmonių sveikatą bei aplinką nuo galimos žalos, sudarant palankias sąlygas keistis informacija apie pavojingas chemines medžiagas, nustatant ES sprendimų dėl tokių cheminių medžiagų importo ir eksporto priėmimo procesą ir pranešant apie tokius sprendimus Konvencijos šalims ir kitoms valstybėms.

IPS reglamentas taikomas Roterdamo konvencijos III priede išvardytoms cheminėms medžiagoms, taip pat pramoninėms cheminėms medžiagoms (kurias naudoja profesionalūs naudotojai ir vartotojai) ir pesticidams (įskaitant biocidus), kurių naudojimas uždraustas arba griežtai ribojamas ES teisės aktais dėl priežasčių, susijusių su sveikata ar aplinkos apsauga. Jame nustatyti griežtesni reikalavimai nei Konvencijoje, nes jis taikomas eksportui į visas valstybes ir jame reikalaujama importuojančios valstybės sutikimo dėl daug didesnio skaičiaus cheminių medžiagų, nei išvardyta Konvencijoje. Be to, eksporto reikalavimai taikomi ir tam tikriems mišiniams, kurių sudėtyje yra minėtuose prieduose išvardytų cheminių medžiagų.

Pagal IPS reglamentą eksportui taikomi skirtingi reikalavimai, atsižvelgiant į tai, į kurį I priedo sąrašą jos įtrauktos: I priedo 1 dalyje išvardytoms cheminėms medžiagoms taikoma pranešimo apie eksportą importuojančiai valstybei tvarka, o I priedo 2 ir 3 dalyse išvardytoms cheminėms medžiagoms – pranešimo apie eksportą importuojančiai valstybei ir aiškaus jos sutikimo tvarka, nebent joms taikoma Konvencijoje nustatyta IPS tvarka ir jos eksportuojamos į Konvencijos šalį, pateikusią teigiamą atsakymą dėl importo. Šios pareigos taip pat taikomos eksportuojant mišinius, kurių sudėtyje yra toks Reglamento I priede išvardytų cheminių medžiagų kiekis, kad jiems taikomi ženklinimo įpareigojimai pagal Klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (CLP) reglamentą (EB) Nr. 1272/2008[2], ir tam tikrus gaminius.

Taip pat IPS reglamentu Komisija įpareigojama informuoti Konvencijos sekretoriatą apie galutines reguliavimo priemones (GRP) dėl cheminių medžiagų, kurios yra uždraustos arba griežtai ribojamos pagal vieną iš Konvencijoje nurodytų naudojimo kategorijų (pramoninės cheminės medžiagos arba pesticidai) ir kurios yra išvardytos IPS reglamento I priedo 2 dalyje. Šis procesas žinomas kaip GRP pranešimas ir juo remiantis į Konvencijos III priedą įtraukiamos cheminės medžiagos.

Dėl I priedo 3 dalyje (ji atitinka Konvencijos III priedą) išvardytų cheminių medžiagų importo Komisija ES vardu ir remdamasi IPS reglamente suteiktu įgaliojimu parengia sprendimą dėl importo, kuriame nustatoma, ar atitinkamą cheminę medžiagą galima importuoti į ES ir kokiomis sąlygomis. Šis sprendimas siunčiamas Konvencijos sekretoriatui.

1.2 Ataskaitų rengimo procedūra

Pagal IPS reglamento 22 straipsnį reikalaujama, kad Komisija kas trejus metus parengtų savo veiklos pagal Reglamentą ataskaitą ir apibendrinamąją ataskaitą, apimančią:

---

[1] 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 649/2012 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo, OL L 201, 2012 7 27, p. 60–106. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/649/oj.

[2] 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006, OL L 353, 2008 12 31, p. 1–1355. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj.

- pagal 22 straipsnio 1 dalį valstybių narių pateiktą informaciją apie Reglamente numatytų procedūrų veikimą, įskaitant apie muitinių atliktas patikras, pažeidimus, sankcijas ir taisomuosius veiksmus;
- pagal 22 straipsnio 1 dalį Agentūros pateiktą informaciją apie Reglamentu nustatytų procedūrų veikimą.

Ši trečioji ataskaita apima 2020–2022 m. laikotarpį. Internetinis ataskaitų rengimo klausimynas valstybėms narėms buvo pateiktas 2024 m. kovo 28 d., o jo užpildymo terminas buvo 2024 m. gegužės 10 d. Visos ataskaitos buvo pateiktos iki 2024 m. birželio 28 d. Savo 2020–2022 m. IPS reglamentu nustatytų procedūrų veikimo ataskaitą[3] Agentūra paskelbė 2023 m. spalio mėn.

Ši ataskaita yra apibendrinamosios ataskaitos santrauka, kurioje pateikiama IPS reglamento įgyvendinimo 2020–2022 m. laikotarpiu apžvalga.

2 IPS REGLAMENTO ĮGYVENDINIMO VALDYMAS

2.1 Komisija, Agentūra ir PNI mano, kad jų veiklos koordinavimas įgyvendinant IPS reglamentą tebėra veiksmingas.

Kiekviena valstybė narė paskiria PNI, kuri atlieka IPS reglamente numatytas administracines funkcijas. Kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, valstybės narės PNI ir Komisijos bei PNI ir Agentūros veiksmų koordinavimą iš esmės laikė patenkinamu.

Komisija laikė bendradarbiavimą su PNI ir Agentūra patenkinamu, tiek kalbant apie ataskaitiniu laikotarpiu reguliariai vykstantį keitimąsi informacija, tiek apie diskusijas, vykstančias per du kartus per metus rengiamus IPS PNI susitikimus.

Agentūra pranešė, kad toliau sėkmingai bendradarbiavo su PNI, kad veiksmų koordinavimas su Komisija iš esmės buvo patenkinamas ir kad darbo nuspėjamumas ir planavimas pagerėjo.

2.2 Išteklių trūkumas kelia pavojų veiksmingam įgyvendinimui ir trukdo gerinti padėtį bei užtikrinti vykdymą.

Ištekliai, kurie Komisijai ir ECHA yra skirti IPS reglamentui įgyvendinti, išliko panašaus lygio kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu.

Per šį laikotarpį Agentūros apdorotų pranešimų apie eksportą skaičius sumažėjo. Tačiau bendras su apdorojimu susijęs Agentūros IPS grupės darbo krūvis išliko didelis, nes padaugėjo kitų apdorojimo ir susijusių užduočių, įskaitant gerokai padidėjusį techninės ar reguliavimo paramos prašymų skaičių.

Dėl didelio ir vis didėjančio prašymų skaičiaus Agentūra toliau investavo žmogiškuosius ir finansinius išteklius taikomajai programai ePIC prižiūrėti ir tobulinti, kaip dažnai reikalauja PNI, taip pat į Agentūros procesus ir darbo būdus siekiant įgyvendinti Reglamentą.

IPS PNI pranešti IPS reglamentui įgyvendinti skirtų išteklių lygiai yra 0,05–3,25 etato ekvivalentų. Valstybių narių, pranešusių, kad jų nacionalinės vykdymo užtikrinimo institucijos turi pakankamai išteklių savo pareigoms pagal Reglamentą vykdyti, skaičius sumažėjo iki 12 – nuo 15 valstybių narių ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu ir 18 valstybių narių pirmuoju ataskaitiniu laikotarpiu. Panašiai 10 valstybių narių, palyginti su 8 valstybėmis narėmis ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu ir 7 valstybėmis narėmis pirmuoju ataskaitiniu laikotarpiu, nurodė neturinčios pakankamai išteklių.

[3] ECHA (2023), *Report on the operation of the Prior Informed Consent (PIC) Regulation* (Išankstinio pranešimo apie sutikimą (IPS) reglamento veikimo ataskaita). ECHA-23-R-11-EN, https://echa.europa.eu/documents/10162/18272234/report_pic_art_22_2023_en.pdf.

3 IPS REGLAMENTO I IR V PRIEDŲ ATNAUJINIMAS

3.1 I priedo atnaujinimas

23 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija, atsižvelgdama į ES teisės aktų, visų pirma REACH[4] reglamento, BPR[5] ir AAPR[6], pokyčius ir laikydamasi Konvencijos, bent kartą per metus atnaujintų I priede pateiktą cheminių medžiagų sąrašą. IPS reglamento priedai iš dalies keičiami Komisijos priimamais deleguotaisiais aktais.

Ataskaitiniu laikotarpiu į I priedą įtrauktos 48 cheminės medžiagos, iš kurių 44 buvo įtrauktos į I priedo 1 ir 2 dalis. 35 iš šių medžiagų įtrauktos dėl to, kad buvo uždraustos pagal AAPR, viena – dėl to, kad nebuvo patvirtinta naudoti biocidiniuose produktuose pagal BPR, 6 – dėl apribojimų pagal REACH reglamentą (3 – skirtos plačiajai visuomenei, 3 – skirtos profesionaliems naudotojams) ir 2 – dėl apribojimų pagal POT reglamentą. 4 cheminės medžiagos įtrauktos į I priedo 3 dalį po to, kai buvo įtrauktos į Konvencijos III priedą. Be to, atnaujinti IPS reglamento I priede išvardyti ES kombinuotosios nomenklatūros kodai.

Pagal Reglamento 11 straipsnį, Komisija privalo raštu pranešti Konvencijos sekretoriatui apie chemines medžiagas, išvardytas I priedo 2 dalyje, atitinkančias IPS pranešimo taikymo kriterijų. Ataskaitiniu laikotarpiu sekretoriatui pateiktas 31 GRP pranešimas.

3.2 V priedo atnaujinimas

IPS reglamento V priedo 1 dalies (cheminės medžiagos, kurioms taikomas eksporto draudimas) pakeitimai daromi įtraukus cheminę medžiagą į POT reglamento[7] I priedą. Ataskaitiniu laikotarpiu į V priedo 1 dalį įtrauktos penkios cheminės medžiagos.

IPS reglamento V priedo 2 dalyje išvardytos cheminės medžiagos, išskyrus POT, kurioms taikomas eksporto draudimas. Ataskaitiniu laikotarpiu į 2 dalį įtraukti tam tikri mišiniai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ar gyvsidabrio junginių, ir tam tikri produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio.

4 IPS REGLAMENTO TAIKYMAS

4.1 PNI ir Agentūrai toliau tobulinant vykdomą informuotumo didinimo veiklą ir teikiant paramą eksportuotojams ir importuotojams, pagerėjo nuostatų laikymasis.

24 valstybės narės pranešė vykdžiusios informuotumo didinimo ir informavimo veiklą, visų pirma teikdamos informaciją internetu. Beveik visos tokias priemones įgyvendinusios valstybės narės laikėsi nuomonės, kad dėl šios veiklos eksportuotojai ir importuotojai pradėjo geriau laikytis nuostatų.

Agentūra toliau teikė informaciją eksportuotojams ir importuotojams savo svetainėje, savaitės e. naujienose, naujienlaiškyje, socialinėje žiniasklaidoje, vidiniuose ePIC ir pagalbos tarnybos pranešimuose. Ji taip pat pagerino ePIC puslapių[8] tinkamumą naudoti.

---

[4] Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj.

[5] Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo, http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj.

[6] Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką, http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj.

[7] Reglamentas (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų, OL L 169, 2019 6 25, p. 45–77, http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1021/oj.

[8] https://echa.europa.eu/lt/support/dossier-submission-tools/epic.

Kita Agentūros veikla apėmė eksportuotojams skirtas informuotumo didinimo kampanijas, įvairių informavimo renginių organizavimą ir gairių dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES ir dėl Protokolo dėl Šiaurės Airijos skelbimą, siekiant informuoti įmones apie jų pareigas pagal IPS reglamentą po „Brexit'o"[9].

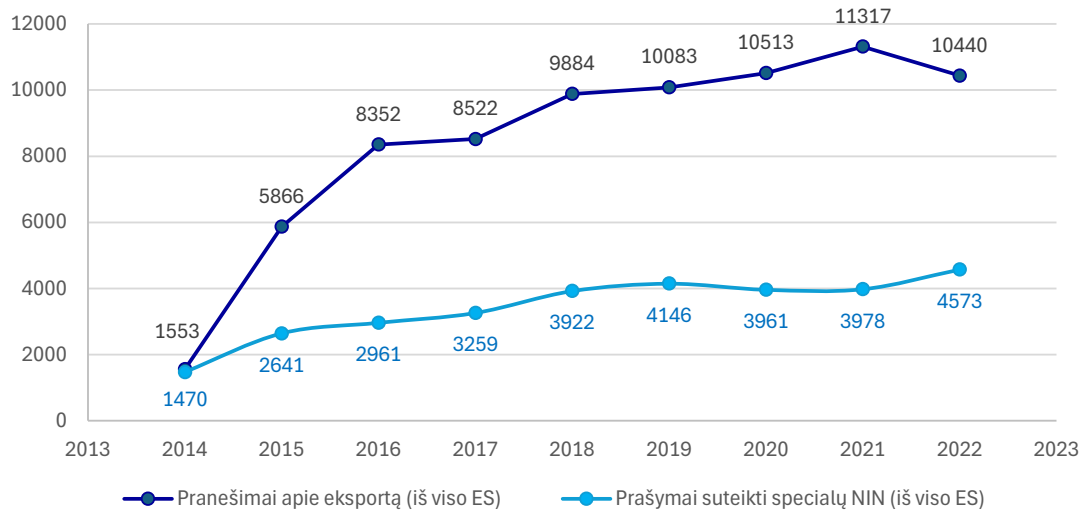
4.2 PNI ir ECHA tvarkomų pranešimų apie eksportą skaičius stabilizavosi, nors valstybių narių apdorojamų pranešimų skaičius ir toliau labai skiriasi.

Pranešimai apie eksportą yra priemonė, kuria naudodamosi valstybės keičiasi informacija apie uždraustas arba griežtai ribojamas chemines medžiagas. ES įsisteigę eksportuotojai, ketinantys eksportuoti Reglamento I priedo 1 dalyje nurodytą cheminę medžiagą, privalo pateikti pranešimą apie eksportą savo PNI. PNI patikrinus ir priėmus pranešimą, jis persiunčiamas Agentūrai – ši jį patikrina ir nusiunčia importuojančios valstybės PNI. Negavusi patvirtinimo apie tokio pranešimo gavimą, Agentūra pranešimą išsiunčia pakartotinai.

Visa procedūra atliekama per taikomąją programą ePIC ir eksportuotojai turi naudoti pateiktą pranešimo šabloną. Dėl tam tikrų cheminių medžiagų eksporto, kuriam netaikomas Reglamentas ar pranešimo apie eksportą reikalavimas, eksportuotojai turi prašyti, kad jų PNI suteiktų specialų NIN, ir nurodyti jį muitinės deklaracijoje, kad būtų galima atlikti muitinį įforminimą.

Pranešimų apie eksportą ir prašymų suteikti specialų NIN skaičius 2014–2019 m. nuolat didėjo, tačiau einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu pastebėta stabilizavimosi požymių (1 pav.).

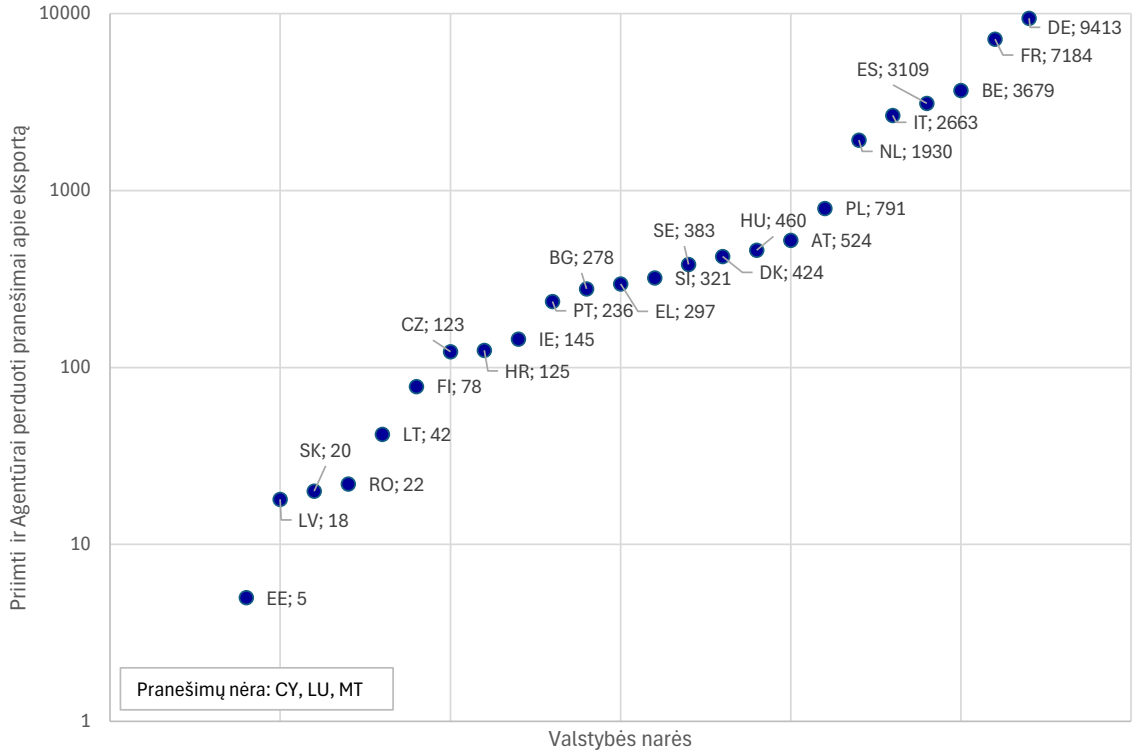
1 pav. Bendras a) PNI priimtų ir Agentūrai perduotų pranešimų apie eksportą ir b) PNI priimtų prašymų suteikti specialų NIN skaičius per metus

Kaip ir anksčiau, įvairiose valstybėse narėse apdorotų pranešimų apie eksportą skaičius labai skyrėsi (2 pav.).

[9] https://echa.europa.eu/advice-to-companies-q-as/pic („Brexit'as") ir https://echa.europa.eu/advice-to-companies-q-as/northern-ireland.

2 pav. Bendras ataskaitiniu laikotarpiu PNI priimtų ir Agentūrai perduotų pranešimų apie eksportą skaičius

Per šį ataskaitinį laikotarpį 21 valstybėje narėje buvo apdorota daugiau pranešimų apie eksportą, palyginti su ankstesniu laikotarpiu. Apdorotų pranešimų skaičius labiausiai išaugo Belgijoje (+ 1 660), po to – Nyderlanduose (+ 901), Vokietijoje (+ 768) ir Ispanijoje (+ 726).

Apdorotų prašymų suteikti specialų NIN skaičius valstybėse narėse labai skyrėsi. Vokietija, Belgija ir Prancūzija ir vėl priėmė daugiausia prašymų.

4.3 Pranešimų apie eksportą formų, kurias reikia pakartotinai pateikti dėl netikslaus užpildymo, skaičius sumažėjo, tačiau tebėra didelis.

Ataskaitiniu laikotarpiu valstybės narės prašė pakartotinai pateikti 3 010 pranešimų apie eksportą, palyginti su 5 889 pranešimais ankstesniu laikotarpiu ir 2 904 pranešimais laikotarpiu prieš tai. Pagrindinės priežastys buvo informacijos reikalavimų nesilaikymas ir problemos, susijusios su prie pranešimo pridėtu SDL.

Ataskaitiniu laikotarpiu Agentūra prašė pakartotinai pateikti 1 760 pranešimų apie eksportą, palyginti su 2 758 pranešimais ankstesniu laikotarpiu. Panaši tendencija pastebima ir dėl PNI prašymų pakartotinai pateikti pranešimus.

Ataskaitiniu laikotarpiu valstybės narės atmetė 738 pranešimus apie eksportą, palyginti su 544 pranešimais ankstesniu laikotarpiu. PNI praneša, kad pagrindiniai sunkumai, su kuriais susidūrė eksportuotojai, buvo galimybė gauti KN arba CUS kodus ir informaciją, tiesiogiai susijusią su eksportu (pvz., importuotojo kontaktinius duomenis), kur padėtis buvo mažai patobulinta arba visai nepagerėjo, ir sunkumai, susiję su numatomu cheminės medžiagos naudojimu importuojančioje valstybėje, kur padėtis labai pagerėjo.

Taip pat gerokai pagerėjo padėtis kalbant apie praneštus sunkumus, susijusius su galutinių reguliavimo priemonių apibendrinimu ir priežastimis, įsigaliojimo data ir informacija apie galutines reguliavimo priemones, kurių ėmėsi ES.

4.4 Padaugėjo pranešimų apie eksportą iš ES nepriklausančių valstybių.

Pagal 9 straipsnį Agentūra privalo iš ES nepriklausančių valstybių gautus pranešimus apie eksportą paskelbti savo duomenų bazėje, patvirtinti iš eksportuojančios valstybės PNI gauto pranešimo gavimą ir pateikti jo kopiją importuojančios valstybės narės (-ių) PNI.

Einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu Agentūra gavo 1 863 pranešimus iš ES nepriklausančių valstybių, palyginti su 1 371 pranešimu ankstesniu laikotarpiu. 2020 m. sumažėjęs pranešimų skaičius iki 2022 m. padidėjo daugiau nei dvigubai.

4.5 PNI veiksmingiau teikė ataskaitas dėl cheminių medžiagų eksporto ir importo, tačiau šį procesą dar būtų galima patobulinti.

10 straipsnyje reikalaujama, kad eksportuotojai ir importuotojai informuotų PNI apie tai, koks Reglamento I priede išvardytų cheminių medžiagų kiekis praėjusiais metais eksportuotas į ES nepriklausančias valstybes arba iš jų importuotas. Eksportuotojai taip pat turi PNI pateikti kiekvieno importuotojo pavadinimą ir adresą. Savo ruožtu PNI kasmet turi šią informaciją pateikti Agentūrai, o ji šiuos duomenis surenka ES lygmeniu ir viešai paskelbia[10].

Agentūros ir PNI pateikta informacija rodo, kad ataskaitų teikimo procesas pagal 10 straipsnį veikė sklandžiai. 7 valstybės narės pranešė, kad eksportuotojai vėlavo pateikti informaciją, 9 valstybės narės (palyginti su 5 valstybėmis narėmis ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu) pranešė apie importuotojų vėlavimus. Kalbant apie kiekius, apie kuriuos pranešta, padaryta daugiau klaidų, be kita ko, dėl to, kad Agentūra pagerino taikomosios programos ePIC pranešimų teikimo funkciją, įtraukdama įspėjimus apie galbūt klaidingus kiekius. Ji taip pat parengė PNI skirtą kontrolinį sąrašą, kad padėtų joms patikrinti sektoriaus ataskaitas ir parengti bendras nacionalines ataskaitas dėl eksportuotų ir importuotų cheminių medžiagų kiekio. Tačiau, kitaip nei ankstesniais dviem ataskaitiniais laikotarpiais, Agentūra pastebėjo, kad kai kurios PNI vėlavo pateikti ataskaitas.

4.6 ES priėmė sprendimus dėl importo dėl penkių Roterdamo konvencijos III priede nurodytų cheminių medžiagų.

Pagal Konvencijos 10 dalį, iš Konvencijos šalių reikalaujama priimti sprendimą dėl kiekvienos į III priedą įtrauktos naujos cheminės medžiagos importo ir jį pateikti sekretoriatui. Pagal IPS reglamento 13 straipsnį, ES sprendimai dėl importo priimami Komisijos deleguotuoju aktu, kurį ji pateikia REACH komitetui, kad šis pateiktų savo nuomonę pagal patariamąją procedūrą.

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija priėmė vieną įgyvendinimo sprendimą, kuriuo buvo priimti nauji sprendimai dėl importo dėl dviejų cheminių medžiagų ir iš dalies pakeisti sprendimai dėl kitų trijų cheminių medžiagų.

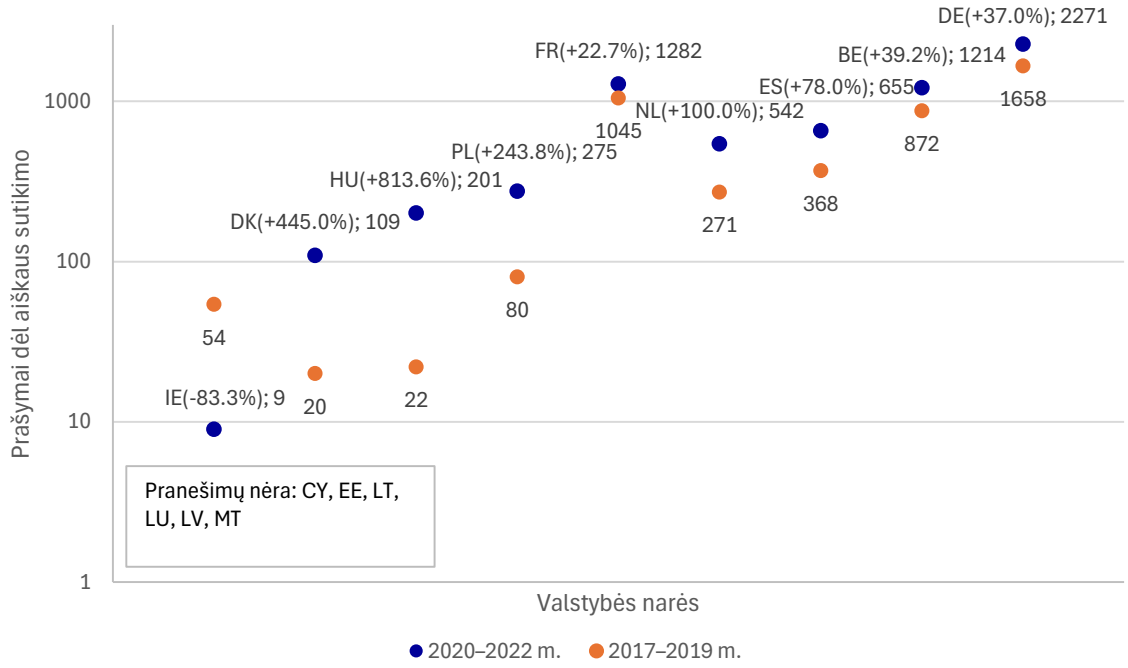
4.7 ES nepriklausančių valstybių atsakymų į aiškaus sutikimo prašymus dalis tebėra maža, tačiau didėja, o patobulintos sistemos ir tinkamas Agentūros ir PNI veiksmų koordinavimas padarė teigiamą poveikį.

14 straipsnyje reikalaujama, kad, prieš eksportuojant I priedo 2 ar 3 dalyje nurodytas chemines medžiagas, importuojanti valstybė suteiktų aiškų sutikimą. Tačiau eksportuotojo PNI, pasikonsultavusi su Komisija ir atsižvelgdama į konkretų atvejį, gali nuspręsti netaikyti šio reikalavimo, kai 2 dalyje nurodyta cheminė medžiaga eksportuojama į EBPO valstybę arba kai iš importuojančios valstybės per 60 dienų negaunama atsakymo, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos.

[10] ECHA, metinės cheminių medžiagų, kurioms taikomas IPS reglamentas, eksporto ir importo ataskaitos, https://echa.europa.eu/lt/regulations/prior-informed-consent/annual-reporting-on-pic-exports-and-imports.

Einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu aiškaus sutikimo prašymai buvo tvarkomi 19-oje valstybių narių – iš viso apdoroti 7 233 prašymai, palyginti su 5 058 prašymais ankstesniu laikotarpiu ir 3 362 prašymais laikotarpiu prieš tai. 13-oje valstybių narių apdorotų prašymų skaičius buvo didesnis nei ankstesniu laikotarpiu (3 pav.).

3 pav. Einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu valstybių narių apdorotų prašymų dėl aiškaus sutikimo skaičius, palyginti su ankstesniu laikotarpiu tose valstybėse narėse, kuriose pokytis buvo didžiausias (skliaustuose nurodytas pokytis procentais).

10 valstybių narių pranešė apie sunkumus įgyvendinant aiškaus sutikimo procedūrą, t. y. 3 daugiau nei ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu. Pagrindinė problema ir toliau buvo bendravimas su importuojančių valstybių PNI. Iš 7 233 prašymų dėl aiškaus sutikimo buvo atsakyta į 58 proc. prašymų, t. y. šiek tiek daugiau nei ankstesniu laikotarpiu (54 proc.).

Kaip ir anksčiau, Agentūra laikėsi nuomonės, kad šis procesas vyksta sklandžiai ir bendradarbiavimas yra veiksmingas. Remiantis PNI atsiliepimais, sudėtingiausios problemos, su kuriomis susiduriama aiškinant atsakymus, yra nustatyti galiojimo laikotarpį ir kai kuriuos konkrečius apribojimus (t. y. NIN specifiškumą, eksportuotojo specifiškumą).

11 valstybių narių, palyginti su 8 valstybėmis narėmis ankstesniu laikotarpiu ir 6 – laikotarpiu prieš tai, turėjo nuspręsti, ar reikia aiškaus sutikimo eksportuojant I priedo 2 dalyje išvardytas chemines medžiagas į EBPO šalis. Nė viena valstybė narė nepranešė apie sunkumus priimant šį sprendimą.

15 valstybių narių, palyginti su 13 valstybių narių ankstesniu laikotarpiu ir 11 – laikotarpiu prieš tai, gavo prašymus netaikyti reikalavimo gauti aiškų sutikimą pagal 14 straipsnio 7 dalį. Prašymų netaikyti reikalavimo gauti aiškų sutikimą skaičius padidėjo nuo 571 ankstesniu laikotarpiu iki 1 328 einamuoju laikotarpiu. Tik viena valstybė narė pranešė apie sunkumus įgyvendinant reikalavimo netaikymo procedūrą.

Komisija laikėsi nuomonės, kad reikalavimo netaikymo procedūra apskritai veikia sklandžiai, ir bendradarbiavimą su PNI įvertino teigiamai. Agentūra taip pat laikėsi nuomonės, kad procesas apskritai vyksta sklandžiai ir kad buvo pašalinti tam tikri ankstesniais laikotarpiais nurodyti trūkumai.

10 valstybių narių pranešė apie atvejus, kai buvo leista tęsti eksportą, laukiant atsakymo į prašymą dėl aiškaus sutikimo pagal 14 straipsnio 8 dalį. Bendras atvejų skaičius buvo 181, palyginti su 569 atvejais ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu. Agentūra nepranešė apie jokius sunkumus, o tai yra didelis pagerėjimas, palyginti su ankstesniu laikotarpiu. Tai daugiausia lėmė pagerintos taikomosios programos ePIC funkcijos.

4.8 Nustatyta mažiau atvejų, kai nesilaikyta reikalavimų dėl kartu su eksportuojamomis cheminėmis medžiagomis pateikiamos informacijos.

17 straipsnyje nurodyta, kad eksportuojamos cheminės medžiagos turi būti pakuojamos ir ženklinamos pagal atitinkamų ES teisės aktų nuostatas, išskyrus atvejus, kai importuojanti valstybė reikalauja kitaip. Kiekvienam importuotojui kartu su eksportuojama chemine medžiaga turi būti išsiųstas REACH reglamento II priedo reikalavimus atitinkantis SDL.

Tik 3 valstybės narės, palyginti su 6 valstybėmis narėmis ankstesniu laikotarpiu, pranešė apie kartu su eksportuojamomis cheminėmis medžiagomis pateikiamos informacijos atitikties problemas.

4.9 Visos valstybės narės turi kontrolės ir vykdymo užtikrinimo sistemas, tačiau mažiau valstybių narių praneša, kad neturi vykdymo užtikrinimo strategijos.

Visos valstybės narės yra paskyrusios valdžios institucijas, atsakingas už Reglamento vykdymo užtikrinimą, kiek tai susiję su I priede išvardytų cheminių medžiagų importo ir eksporto kontrole pagal 18 straipsnį. Visose valstybėse narėse, išskyrus vieną, tai susiję su muitine, o daugumoje valstybių narių taip pat dalyvauja aplinkos arba sveikatos inspekcija.

12 valstybių narių turi vykdymo užtikrinimo strategiją, palyginti su 16 valstybių narių ankstesniu laikotarpiu. Kai kuriose valstybėse narėse taip buvo todėl, kad vykdymo užtikrinimo priemonės jau buvo įdiegtos ir tolesnis tobulinimas nebuvo reikalingas. 12 valstybių narių rengia reguliarius inspektorių mokymus, o kai kurios iš jų į bendrąjį mokymą cheminių medžiagų teisės aktų klausimais kartais įtraukia IPS reglamentą. Apskritai reguliarių mokymų sumažėjo, o kelios valstybės narės pirmą kartą nurodė, kad mokymai nebuvo rengiami dėl išteklių trūkumo arba finansinių suvaržymų.

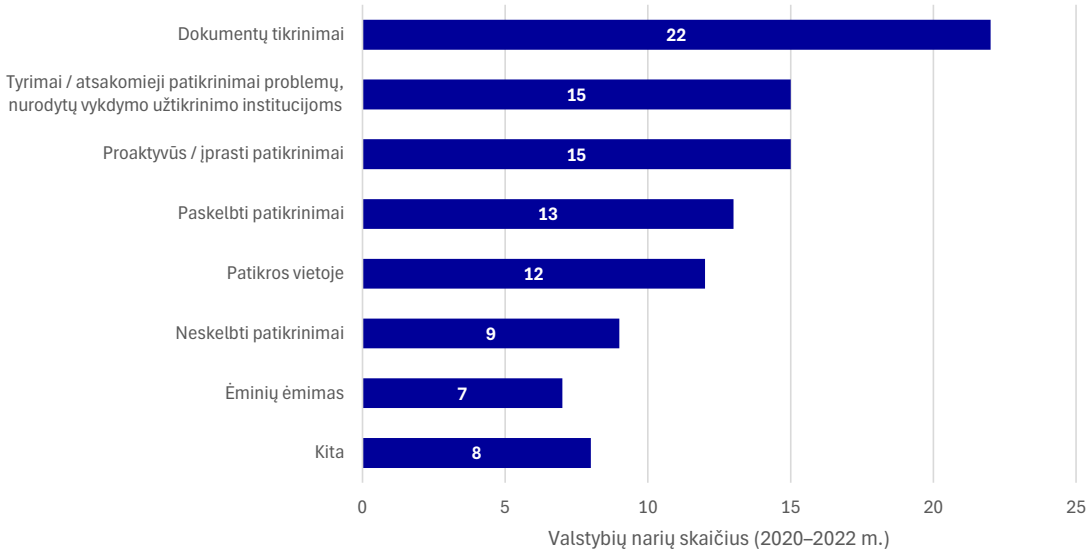
17 valstybių narių pranešė tuo laikotarpiu vykdžiusios eksporto patikras, o 12 valstybių narių – importo patikras. Kaip ir anksčiau, nustatyta nedaug pažeidimų. PNI atsiliepimai apie Forumo veiklą daugiausia buvo teigiami.

Valstybių narių, nurodžiusių, kad jų vykdymo užtikrinimo institucijos turi pakankamai išteklių savo pareigoms pagal Reglamentą vykdyti, skaičius sumažėjo nuo 15 valstybių narių ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu iki 12 valstybių narių einamuoju laikotarpiu. 10 valstybių narių, palyginti su 8 valstybėmis narėmis ankstesniu laikotarpiu, nurodė neturinčios pakankamai finansinių ir (arba) žmogiškųjų išteklių.

4.10 Nors kai kuriose valstybėse narėse vykdymo užtikrinimo veikla suintensyvėjo, sankcijos skiriamos už mažiau pažeidimų.

Iš esmės taikytos tokios pat vykdymo užtikrinimo priemonės kaip ir ankstesniu laikotarpiu (4 pav.). Tačiau dokumentų tikrinimus atliko dar 4 valstybės narės (80 proc.), o dar 3 valstybės narės atliko proaktyvius arba įprastus patikrinimus. Daugiau kaip pusė valstybių narių atliko tyrimus arba atsakomuosius ar proaktyvius patikrinimus, o šiek tiek mažiau nei pusė pranešė atlikusios patikrinimus arba patikras vietoje.

4 pav. Valstybių narių taikytos vykdymo užtikrinimo priemonės

Ataskaitiniu laikotarpiu iš viso atlikta 93 691 eksporto patikra, palyginti su 9 132 patikromis ankstesniu laikotarpiu ir 6 474 patikromis laikotarpiu prieš tai. Šis reikšmingas padidėjimas daugiausia susijęs su Bulgarijos atliktais dokumentų tikrinimais (40 425) ir neapibrėžtomis Ispanijos patikromis (42 168) (1 lentelė). Kalbant apie importą, buvo atlikta 60 421 patikra, palyginti su 1 463 patikromis ankstesniu laikotarpiu ir 1 941 patikra laikotarpiu prieš tai. Šį didelį padidėjimą daugiausia lėmė Ispanijos atliktos patikros (58 177). Muitinės atliktos patikros ir toliau sudaro didžiąją patikrų dalį.

1 lentelė. Bendras oficialiųjų eksporto ir importo patikrų, susijusių su patikrinimais pagal IPS reglamentą, skaičius ataskaitiniu laikotarpiu (ankstesnio laikotarpio duomenys pateikti skliaustuose)

	Muitinės atliktos patikros	Inspektorių atliktos patikros	Kitų subjektų atliktos patikros
Oficialiosios eksporto patikros	93 308 (8 599)	383 (526)	0 (7)
Oficialiosios importo patikros	59 299 (237)	1 082 (1 193)	40 (33)

7 valstybės narės, palyginti su 5 valstybėmis narėmis ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu ir 3 – pirmuoju ataskaitiniu laikotarpiu, pranešė apie pažeidimus, nustatytus per muitinių atliktas patikras, tačiau pažeidimų dalis buvo labai maža (apie 0,3 proc.)[11]. Kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, 6 valstybės narės (palyginti su 9 valstybėmis narėmis pirmuoju ataskaitiniu laikotarpiu) nustatė pažeidimų per inspektorių atliktas patikras. Tokių pažeidimų dalis yra didesnė nei nustatytųjų per muitinių atliktas patikras (apie 5,4 proc.)[12].

Pagrindinė muitinių nustatytų pažeidimų kategorija buvo susijusi su netinkamai užpildytu bendrojo administracinio dokumento 44 langeliu (60 pažeidimų) ir NIN nebuvimu (46 pažeidimai). Pagrindinė inspektorių nustatytų pažeidimų kategorija buvo susijusi su saugos duomenų lapo nuostatomis (35 pažeidimai) ir pranešimo apie cheminės medžiagos eksportą nebuvimu (20 pažeidimų).

[11] Kadangi atliktos eksporto ir importo patikros gali iš dalies sutapti, tai yra tik orientacinis skaičius palyginimui.

Šiuo ataskaitiniu laikotarpiu už 13 pažeidimų 3 valstybėse narėse buvo taikytos sankcijos, palyginti su 29 pažeidimais 3 valstybėse narėse ankstesniu laikotarpiu ir 13 pažeidimų 4 valstybėse narėse pirmuoju laikotarpiu.

4.11 Agentūros teikiama techninė pagalba ir toliau buvo palankiai vertinama.

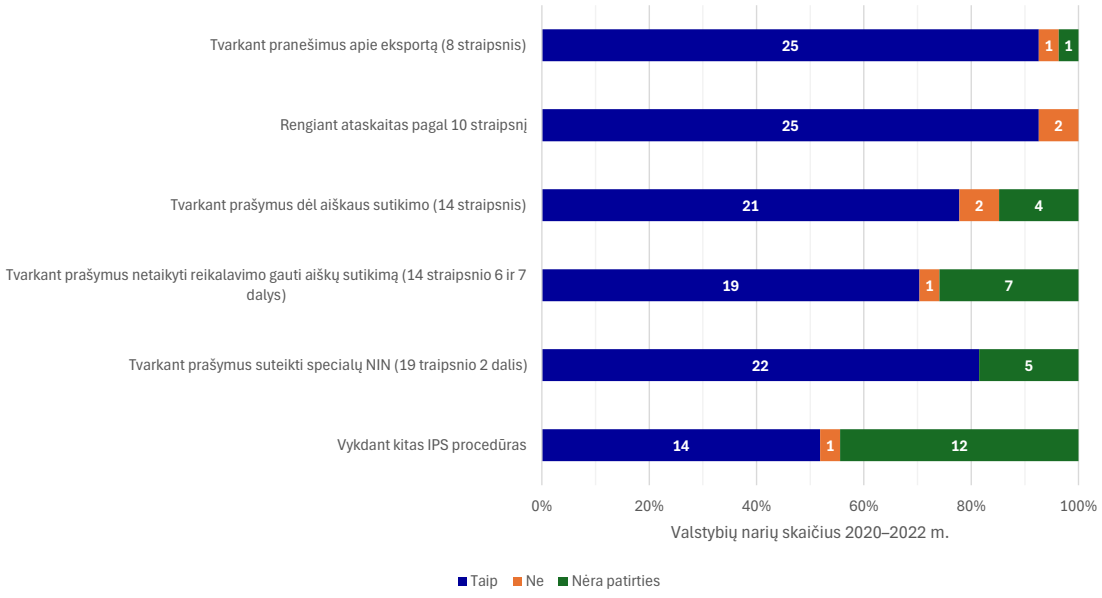
Agentūra dalyvavo bendradarbiavimo veikloje, įskaitant tris regioninius praktinius seminarus Roterdamo konvencijos šalių gebėjimams stiprinti, du internetinius seminarus ir Konvencijos organų surengtą praktinį seminarą skirtingiems regionams remti. Agentūra taip pat teikė paramą valstybėms kandidatėms padidinti savo pajėgumus cheminių medžiagų valdymo srityje, naudodama ES pasirengimo narystei paramos priemonę. Šiuo ataskaitiniu laikotarpiu bendradarbiavimo veikloje nedalyvavo nė viena valstybė narė.

4.12 Daugelis taikomosios programos ePIC naudotojų šią IT priemonę laikė patogia naudoti ir naudinga jų darbui.

Agentūra sukūrė ir prižiūri taikomąją programą ePIC – IT priemonę, kurią naudoja visos atitinkamos institucijos, įskaitant vykdymo užtikrinimo institucijas ir muitines, taip pat eksportuotojai ir importuotojai. Nuo praėjusio ataskaitinio laikotarpio taikomosios programos ePIC pramoninių naudotojų skaičius padvigubėjo – jie sudaro 91 proc. naudotojų.

Dėl naujų funkcijų, kuriomis šiuo laikotarpiu buvo papildyta taikomoji programa ePIC, sutrumpėjo apdorojimo laikas, procesai tapo veiksmingesni, pagerėjo atvejų atsekamumas ir duomenų nuoseklumas bei patikimumas. Apskritai PNI nustatė, kad taikomoji programa ePIC yra patogi naudoti ir padeda atlikti pagrindines užduotis, ir nuo ankstesnio laikotarpio padėtis pagerėjo (5 pav.).

5 pav. Ar PNI lengva naudoti taikomosios programos ePIC sistemą?

Tiek PNI, tiek Agentūra iš esmės pranešė gavusios teigiamų sektoriaus subjektų atsiliepimų apie taikomąją programą ePIC. 2022 m. pabaigoje Agentūros pradėtame tinkamumo naudoti tyrime buvo pateikta keletas pasiūlymų dėl patobulinimų, iš kurių kai kurie buvo pripažinti prioritetiniais ir įgyvendinti, o kitus numatyta įgyvendinti vėlesniame etape.

4.13 IPS reglamento įgyvendinimo informacija ir duomenys tapo prieinamesni.

2022 m. lapkričio mėn. pradėjo veikti patobulinta IPS sklaidos platforma, kuria siekiama užtikrinti veiksmingą IPS duomenų sklaidą ir geresnį integravimą su Agentūros tarpusavio

reguliavimo sklaidos platforma. 2022 m. gruodžio mėn. buvo įtraukta informacija apie ES atsakymus dėl importo pagal Roterdamo konvenciją[12].

Agentūra paskelbė tris ataskaitas dėl prekybos 2019, 2020 ir 2021 m. pagal 10 straipsnį, dvi ataskaitas dėl keitimosi informacija 2018–2019 m. ir 2020–2021 m. pagal 20 straipsnį[13] ir ataskaitą dėl Reglamento veikimo 2020–2022 m. pagal 22 straipsnį[14].

5 IŠVADOS

IPS reglamentu Roterdamo konvencija perkeliama į ES teisę. Juo siekiama tų pačių tikslų, tačiau, siekiant užtikrinti aukštesnį apsaugos lygį, visų pirma besivystančioms valstybėms ir pereinamosios ekonomikos valstybėms, IPS reglamentu nustatytos griežtesnės nuostatos nei Konvencijoje.

Iš šios ataskaitos matyti, kad pagal IPS reglamentą nustatytos procedūros veikė gerai ir jų įgyvendinimas vyko sklandžiai, visų pirma dėl veiksmingo koordinavimo ir bendradarbiavimo tarp PNI, ECHA ir Komisijos vykdant tiek ES vidaus užduotis, tiek tarptautinį darbą. Tai buvo labai svarbu siekiant Reglamento tikslų.

Pranešimo apie eksportą procedūra užtikrinama, kad importuojančios valstybės gautų svarbią informaciją apie chemines medžiagas ir jų eksportą. Per metus pateikiama daugiau kaip 10 000 pranešimų apie eksportą, o tai aiškiai rodo šio keitimosi informacija mastą. Dėl to Agentūrai ir PNI tenka didelis darbo krūvis, kurį galima suvaldyti tik turint reikiamą darbuotojų skaičių. Šiuo atžvilgiu svarbus vaidmuo tenka Agentūros sukurtos ir prižiūrimos IT taikomosios programos ePIC veikimui.

Dėl aiškaus sutikimo procedūros kaip standartinės eksporto procedūros taikymo tam tikroms cheminėms medžiagoms, kurios neįtrauktos pagal Konvenciją, ataskaitiniu laikotarpiu importuojančioms valstybėms buvo išsiųsti 7 233 prašymai suteikti aiškų sutikimą. Dėl tokio didelio prašymų skaičiaus daugeliui importuojančių valstybių kilo sunkumų – į 42 proc. prašymų vis dar neatsakyta.

Cheminių medžiagų, kurioms taikomas IPS reglamentas, eksportuotojai paprastai žinojo savo pareigas ir galėjo jas vykdyti. PNI ir Agentūra suteikdavo reikiamą pagalbą, o tai padėjo užtikrinti mažą pažeidimų skaičių. Nors muitinės atliko daug eksporto (93 308) ir importo (59 299) patikrų, pažeidimų lygis buvo labai žemas – apie 0,3 proc. Šiek tiek didesnis pažeidimų lygis (apie 5,4 proc.) nustatytas per inspektorių atliktas patikras.

Apskritai, nors valstybės narės sugebėjo vykdyti savo pareigas, kartais joms būdavo sunku susidoroti su dideliu pranešimų apie eksportą skaičiumi kiekvienų metų pabaigoje, todėl kildavo problemų laikantis terminų. Agentūros darbas visiškai atitiko IPS reglamento reikalavimus ir buvo labai svarbus užtikrinant sklandų procedūrų veikimą. Komisija įvykdė savo pareigas, nustatytas IPS reglamentu, ir priėmė du deleguotuosius reglamentus, kuriais į I priedą įtrauktos 48 cheminės medžiagos, taip pat vieną įgyvendinimo sprendimą dėl ES sprendimų dėl importo ataskaitiniu laikotarpiu. Be to, Komisija koordinavo ES dalyvavimą tarptautinėje veikloje ir atstovavo ES Konvenciją įgyvendinančiose įstaigose.

[12] https://echa.europa.eu/lt/eu-import-responses-under-the-rotterdam-convention.

[13] https://echa.europa.eu/lt/regulations/prior-informed-consent-regulation/reporting-on-information-exchange.

[14] https://echa.europa.eu/lt/reports-on-the-operation-of-pic-regulation.